

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ОСВІТНЬО-НАУКОВА ПРОГРАМА

«САДОВО-ПАРКОВЕ ГОСПОДАРСТВО»

Третього освітньо-наукового (доктора філософії) рівня вищої освіти
за спеціальністю НЗ «Садово-паркове господарство»
галузі знань Н «Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина»
Кваліфікація: доктор філософії з садово-паркового господарства

ЗАТВЕРДЖЕНО ВЧЕНОЮ РАДОЮ

Голова вченої ради

_____ /Іван МОСТОВ'ЯК/

(протокол №__ від «__» _____ 2026 р.,

перезатвердження протокол № __ від «__» _____
2026 р.)

Освітня програма вводиться в дію з 1 вересня 2026 р.

В.о. ректора _____ / Владилена СОКИРСЬКА /

(наказ № _____ від «__» _____ 2026 р.)

Освітня програма вводиться в дію з 1 вересня 2026 р.

Умань 2026 р.

ПЕРЕДМОВА

Освітньо-наукова програма (ОНП) «Садово-паркове господарство» для підготовки здобувачів третього (доктор філософії) рівня вищої освіти спеціальності НЗ «Садово-паркове господарство» містить обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття відповідного ступеня вищої освіти; перелік компетентностей випускника; нормативний зміст підготовки здобувачів сформульований у термінах результатів навчання; форми атестації здобувачів вищої освіти; вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти.

Освітньо-професійна програма спеціальності НЗ «Садово-паркове господарство» розроблена робочою групою у складі:

№ з/п	ПІБ	Посада	Науковий ступінь, вчене звання
1.	Поліщук Валентин Васильович (гарант програми)	професор	доктор с.-г. наук, професор кафедри садово-паркового господарства
2.	Пушка Ірина Михайлівна	доцент	кандидат с.-г. наук, доцент кафедри садово-паркового господарства
3.	Величко Юлія Анатоліївна	завідувач кафедри	кандидат с.-г. наук, доцент кафедри садово-паркового господарства
Залучені стейкхолдери			
№з/п	ПІБ	До якої групи стейкхолдерів належить (здобувач вищої освіти, випускник, роботодавець тощо)	Науковий ступінь, вчене звання (за наявності)
1	Грабовий Володимир Миколайович	В.о. директора Національного дендрологічного парку «Софіївка» НДІ НАНУ	Кандидат біологічних наук, старший науковий співробітник
2	Свищ Денис Валентинович	здобувач третього освітньо-наукового рівня вищої освіти (доктора філософії)	

1. Програма погоджена та затверджена: на засіданні кафедри садово-паркового господарства (протокол № __ від _____ 2026 р.); Вченою радою факультету _____; схвалена Науково-методичною радою (протокол № __ від _____ 2026 р.).

1. Профіль освітньо-наукової програми зі спеціальності

2. НЗ «Садово-паркове господарство»

1 – Загальна інформація	
Повна назва вищого навчального закладу та структурного підрозділу	Уманський національний університет Факультет лісового і садово-паркового господарства Кафедра садово-паркового господарства
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	Доктор філософії Доктор філософії з садово-паркового господарства
Офіційна назва освітньої програми	Садово-паркове господарство Landscape gardening
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Диплом доктора філософії, перший науковий ступінь, термін навчання 4 роки. Обсяг освітньо-наукової програми становить 60 кредитів ЄКТС.
Наявність акредитації	Рішення НА від 30.09.2021, протокол № 16 – строк дії до 01.07.2027 Видано сертифікат від 04.10.2021 № 2259
Цикл\рівень	FQ-EHEA – третій рівень, EQF-LLL – 8 рівень, НРК України – 8 рівень.
Передумови	Диплом магістра, диплом спеціаліста
Мова(и) викладання	Українська
Термін дії освітньої програми	До планового (позапланового) оновлення
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	http://ects.udau.edu.ua/
2 - Мета та цілі освітньо-наукової програми	
Метою освітньо-наукової програми є формування у здобувачів здатності розв'язувати комплексні проблеми в галузі садово-паркового господарства і фітомеліорації шляхом використання професійної дослідницько-інноваційної діяльності, яка передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань й професійної практики. Цілі освітньо-наукової програми передбачають набуття новітніх цілісних знань та професійної практики в садово-парковому господарстві через наукові дослідження з метою підготовки та захисту дисертаційної роботи.	

3 - Характеристика освітньо-наукової програми	
Предметна область	<i>Об'єкт</i> вивчення та/або діяльності: екосистеми населених місць, вуличні насадження, сквери, парки, лісопарки, ботанічні сади, комплексні зелені зони міст. <i>Цілі навчання:</i> підготовка фахівців, здатних розв'язувати комплексні проблеми в галузі садово-паркового господарства і фітомеліорації, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики. <i>Теоретичний зміст предметної області:</i> наукові і соціально-економічні принципи, концепції, теорії та наукові методи садово-паркового господарства, створення та догляду зелених насаджень населених місць, використання їх рекреаційного потенціалу, вплив садово-паркового господарства на мікроклімат і навколишнє середовище. <i>Методи, методики та технології:</i> сучасні методи вирощування декоративних рослин у закритому та відкритому ґрунті, новітні технології та агротехніка створення та експлуатації компонентів садово-паркових об'єктів, статистичні методи аналізу даних, методи комп'ютерного моделювання, технології захисту рослин у розсадниках та об'єктах озеленення, технології проектування, сучасні цифрові технології. <i>Інструменти та обладнання:</i> сучасне інформаційно-аналітичне обладнання, спеціалізоване програмне забезпечення.
Орієнтація освітньої програми	Освітньо-наукова. Освітня програма орієнтується на сучасні наукові дослідження в галузі садово-паркового господарства, інноваційні технології розмноження та вирощування садових і декоративних культур; впровадження новітніх наукових розробок (планування) програмування садово-паркових об'єктів.
Основний фокус освітньої програми та спеціалізації	Спеціальна, в галузі знань Н «Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина», спеціальності НЗ «Садово-паркове господарство»
Особливості програми	Освітня програма передбачає диференційований підхід до здобувачів наукового рівня доктора

	філософії згідно кола їх наукових інтересів. Її реалізація здійснюється шляхом проведення аспірантами наукових досліджень під керівництвом досвідчених одного або декількох наукових керівників. Результатом цієї співпраці є прилюдний захист дисертаційної роботи. Дана складова програми не вимірюється кредитами ЄКТС, а оформляється окремо у вигляді індивідуального плану наукової роботи аспіранта і є складовою частиною навчального плану. Навчальний план освітньої програми передбачає поглиблене вивчення дисциплін нормативної компоненти, які в повній мірі забезпечують інтегральну та навчальні (загальні та фахові) компетентності. Варіативна компонента освітньої програми передбачає поглиблене вивчення професійно-орієнтованих дисциплін, які є складовими власних наукових досліджень. Вони проводяться на базі навчально-наукової лабораторії інтродукції, адаптації, розмноження та вирощування декоративних і лісових культур, теплично-оранжерейного комплексу кафедри садово-паркового господарства, ботанічного колекційного розсадника кафедри садово-паркового господарства, навчально-наукової лабораторії «Біотехнології» кафедри генетики, селекції рослин та біотехнології імені І.П. Чучмія УНУ, Наукового гербарію Уманського національного університету та інших підрозділів університету, а також Національного дендрологічного парку «Софіївка» НДІ НАН України, тощо.
4 - Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	Посади наукових і науково-педагогічних працівників в наукових установах і закладах вищої освіти, інженерні, експертні аналітичні тощо посади у дослідницьких, проєктних та конструкторських установах і підрозділах аграрних підприємств. Посади згідно класифікатора професій України. Асистент (2310.2), доцент (2310.1), професор (2310.1), директор (керівник)

	сільськогосподарського підприємства (фірми) (1312), директор (начальник) організації (дослідної, конструкторської, проектної) (1210.1), директор (начальник) професійного навчально-виховного закладу (професійно-технічного училища, професійного училища і т. ін.) (1210.1), директор (начальник, інший керівник) підприємства (1210.1), директор (ректор, начальник) вищого навчального закладу (технікуму, коледжу, інституту, академії, університету і т. ін.) (1210.1), директор курсів підвищення кваліфікації (1210.1), директор науково-дослідного інституту (1210.1), директор центру підвищення кваліфікації (1229.4), завідувач (начальник) відділу (науково-дослідного, конструкторського, проектного та ін.) (1237.2), завідувач відділення у коледжі (1229.4), професіонали споріднених професій (2213.2).
Подальше навчання	Продовження навчання на науковому рівні (доктор наук).
5- Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	Навчальний план освітньої програми у повній мірі реалізується впродовж перших двох років навчання. Заняття проводяться з акцентом на особистісному саморозвитку. Навчання ґрунтується на критичному аналізі власних, вітчизняних та закордонних досліджень продуктивному використанню критичних зауважень з боку інших колег. Навчально-методичне забезпечення і консультування аспірантів здійснюється очно науковими керівниками та НПП ЗВО та через університетське модульне середовище освітнього процесу Moodle. У подальшому основна діяльність аспірантів полягає у реалізації наукового дослідження, підготовці наукових публікацій, написанні дисертаційної роботи та її прилюдного захисту.
Оцінювання	Освітня складова програми. Система оцінювання знань за дисциплінами освітньо-наукової програми «Садово-паркове господарство» здійснюється за допомогою модульно-трансферної системи, яка враховує усі

	види аудиторної та поза аудиторної роботи. Дана система включає: поточний, тематичний, періодичний, підсумковий та самоконтроль. У межах дисциплін, що забезпечують професійну підготовку, позитивні оцінки з поточного і підсумкового контролю можуть виставлятися автоматично, якщо аспірантом підготовлені та опубліковані наукові статті у збірниках, які входять до фахових видань та/або видань, які включені до міжнародних наукометричних баз. Наукова складова програми. Оцінювання наукової діяльності аспірантів здійснюється на основі кількісних та якісних показників, які характеризують підготовку наукових праць, участь у конференціях, підготовці окремих частин дисертаційної роботи відповідно до затвердженого індивідуального плану наукової роботи аспіранта. Звіти аспірантів за результатами виконання індивідуального плану за кожне півріччя окремо, то за рік в цілому, затверджуються на засіданні кафедри з рекомендацією продовження або припинення навчання в аспірантурі. Підсумкова атестація: прилюдний захист дисертаційної роботи.
6 - Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у галузі садово-паркового господарства і фітомеліорації, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК1. Здатність розв'язувати комплексні проблеми садово-паркового господарства на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності; ЗК2. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; ЗК3. Здатність працювати в міжнародному контексті ЗК4. Здатність приймати обґрунтовані рішення, розробляти проекти та управляти ними.

	ЗК5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
Фахові компетентності спеціальності (ФК)	ФК1. Здатність продукувати і обґрунтовувати нові перспективні ідеї, гіпотези, стратегії, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у садово–парковому господарстві та дотичних до нього міждисциплінарних напрямках. ФК2.Здатність визначати передумови застосування раціональної методики польових і лабораторних експериментів, конкретних методів дослідження садово-паркових культурфітоценозів. ФК3. Здатність застосовувати сучасні методи та інструменти експериментальних і теоретичних досліджень садово-паркового господарства, методи комп'ютерного моделювання, цифрові технології, бази даних та інші електронні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та навчальній діяльності. ФК4. Здатність обробляти отримані експериментальні дані, застосовувати методи статистичного аналізу даних, перевіряти статистичні гіпотези. ФК5. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті. ФК6. Здатність ініціювати та реалізовувати інноваційні комплексні проєкти у сфері садово-паркового господарства та дотичні до неї міждисциплінарні проєкти, лідерство під час їх реалізації. ФК7. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері садово-паркового господарства, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень. ФК8. Здатність аналізувати, оцінювати і прогнозувати сучасний стан і тенденції розвитку технологій садово-паркового господарства.
7- Програмні результати навчання	
ПРН1. Мати передові концептуальні та методологічні знання з садово-паркового господарства і на межі галузей знань. ПРН2. Мати дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень садово-паркового господарства, отримання нових знань та/або здійснення інновації, зокрема, для формування пропозицій фінансування дослідницьких проєктів,	

реєстрації інтелектуальної власності.

ПРН3. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, експериментальних досліджень (опитувань, спостережень тощо) і математичного та/або комп'ютерного моделювання, наявні літературні дані.

ПРН4. Розробляти та реалізовувати наукові та/або інноваційні інженерні проекти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі наукові та технологічні проблеми садово-паркового господарства з урахуванням технічних, соціальних, економічних, екологічних та правових аспектів.

ПРН5. Глибоко розуміти та використовувати основні принципи і методи аграрних наук, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері садово-паркового господарства й у викладацькій практиці.

ПРН6. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати наукових досліджень, наукові та прикладні проблеми садово-паркового господарства державною та іноземною мовами, кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних наукових виданнях.

ПРН7. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні методи аналізу даних великого обсягу та/або складної структури, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи.

ПРН8. Планувати і виконувати експериментальні та/або теоретичні дослідження з садово-паркового господарства та дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасних інструментів та дотриманням норм академічної етики, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми.

8 - Ресурсне забезпечення реалізації програми

Кадрове забезпечення	Науковими керівниками аспірантів є доктори наук, професори в галузі садово-паркового господарства. У своєму науковому доробку мають монографії, підручники, навчальні посібники, опубліковані праці у провідних наукометричних базах. Процес навчання забезпечують провідні фахівці кафедр університету. Їх кваліфікаційні показники відповідають пункту 37, 38 ліцензійних вимог щодо кадрового забезпечення. Підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників відбувається кожні 5 років.
-----------------------------	--

Матеріально-технічне забезпечення	Навчальні корпуси, гуртожитки, тематичні кабінети та спеціалізовані лабораторії, комп'ютерні класи, пункти харчування, точки бездротового доступу до мережі Internet, наукова бібліотека, читальні зали, навчально-науково-виробнича база у вигляді демонстраційно-навчальних та дослідних ділянок, навчально-наукової лабораторії інтродукції, адаптації, розмноження та вирощування декоративних і лісових культур, теплично-оранжерейний комплекс кафедри садово-паркового господарства, ботанічний колекційний розсадник кафедри садово-паркового господарства, Науковий гербарій Уманського національного університету, навчально-наукової лабораторії «Біотехнології» кафедри генетики, селекції рослин та біотехнології імені І.П. Чучмія УНУ. Для проведення лекційних занять використовується сучасне мультимедійне обладнання.
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	Офіційний веб-сайт http://www.udau.edu.ua/ua/index.html; точки бездротового необмеженого доступу до мережі Internet, наукова бібліотека, читальні зали, репозитарій УНУ http://lib.udau.edu.ua, модульне середовище освітнього процесу Moodle.
9- Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	На основі двохсторонніх договорів між УНУ та закладами вищої освіти / науковими установами України: 1. Національний університет біоресурсів і природокористування України, м Київ; 2. Вінницький національний аграрний університет, м. Вінниця; 3. Білоцерківський національний аграрний університет, м. Біла церква; 4. Національним дендрологічним парком «Софіївка» НАН України; 5. Інститутом садівництва НААН; 6. Інститутом екології Карпат НАН України.

Міжнародна кредитна мобільність	На основі двохсторонніх договорів між УНУ та закладами вищої освіти інших країн. 1. Природничий університет у Любліні, Республіка (Польща); 2. Університет Вітовта Великого (Литва); 3. Університет Південної Богемії в Чеських Будейовіцах, (Чеська республіка).
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	Навчання іноземних здобувачів освітньо-наукового рівня доктора філософії проводиться на загальних умовах з додатковою мовною підготовкою.

2. Перелік компонент освітньо-наукової програми та їх логічна послідовність

2.1. Перелік компонент освітньо-професійної програми

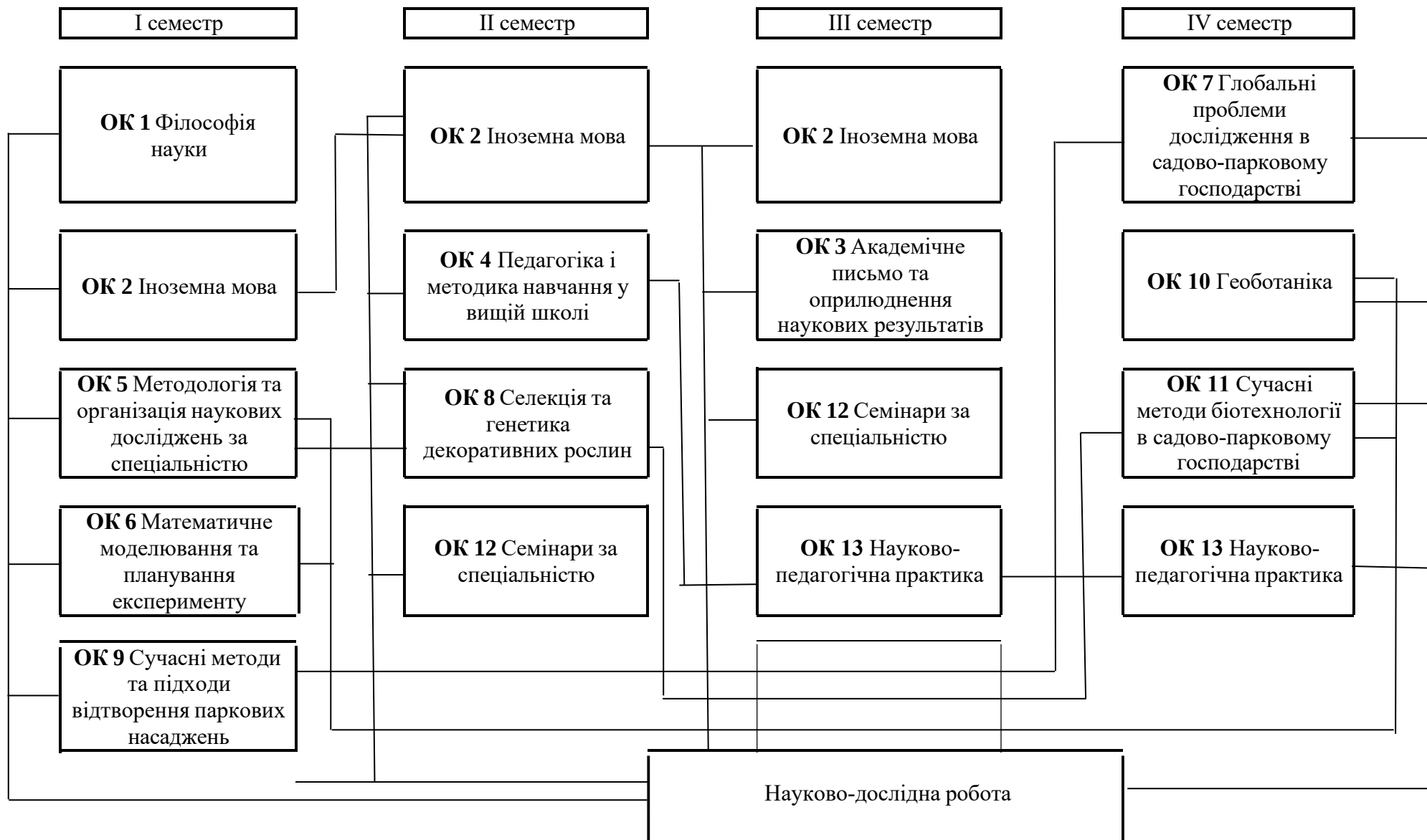
Код н/д	Компоненти освітньої програми	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
Обов'язкові компоненти ОПП			
1.1. Освітні компоненти гуманітарної, соціально-економічної та природничо-наукової підготовки			
ОК 1	Філософія науки	4	екзамен
ОК 2	Іноземна мова	6	залік, екзамен
ОК 3	Академічне письмо та оприлюднення наукових результатів	3	залік
ОК 4	Педагогіка і методика навчання у вищій школі	3	залік
Всього		16	
1.2. Освітні компоненти професійної та практичної			
ОК 5	Методологія та організація наукових досліджень за спеціальністю	3	екзамен
ОК 6	Математичне моделювання та комп'ютерне планування експерименту	3	екзамен
ОК 7	Глобальні проблеми дослідження та управління науковими проектами в садово-парковому господарстві	3	екзамен
ОК 8	Селекція та генетика декоративних рослин	3	екзамен

ОК 9	Сучасні методи та підходи відтворення паркових насаджень	3	залік
ОК 10	Геоботаніка	3	залік
ОК 11	Сучасні методи біотехнології в садово-парковому господарстві	3	залік
ОК 12	Семінари за спеціальністю	4	залік
ОК 13	Науково-педагогічна практика	4	залік
Всього		29	
Загальний обсяг обов'язкових компонент:		45	
Вибіркові компоненти ОПП			
ВК1.1	1.1. Фахові освітні компоненти		
	<i>Комп'ютерна обробка інформації</i>	3	залік
	<i>Статистична обробка даних</i>	3	залік
	<i>Математичне моделювання</i>	3	залік
	<i>Фітомеліорація</i>	3	залік
	<i>Екосистемні функції лісових насаджень</i>	3	залік
	<i>Садово-паркове мистецтво</i>	3	залік
	<i>Аналітичні методи дослідження паркових екосистем</i>	3	залік
	<i>Біоніка рослин</i>	3	залік
	<i>Квітникарство з основами садово-паркового мистецтва</i>	3	залік
	<i>Моделювання екосистем населених місць</i>	3	залік
	<i>Дендроекологія</i>	3	залік
	<i>Зелене будівництво</i>	3	залік
Всього		12	
ВК1.2	1.2. Загальноуніверситетські освітні компоненти		
	<i>Еколого-орієнтоване ведення садово-паркового</i>	3	залік
	<i>Інноваційні технології в галузі садово-паркового господарства</i>		
	<i>Проектування садів і парків</i>		
	<i>Основи урбаністики</i>		
	<i>Європейський досвід зеленого благоустрою</i>		

	<i>Архітектурна ергономіка</i>		
	<i>Наукові основи арбористики</i>		
	<i>Геопластика в міському середовищі</i>		
	<i>Вплив антропогенного середовища на історичні об'єкти садово-паркового мистецтва</i>		
Всього		3	
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ		60	

* – здобувач вищої освіти вибирає вибіркові дисципліни відповідно до положення «Про вибіркові дисципліни в Уманському національному університеті» (<https://www.udau.edu.ua/ua/file/iU00>) з Каталогу елективних дисциплін (<https://www.udau.edu.ua/ua/for-students/katalog-elektivnix-vibirkovix-disciplin/>)

2.2. Структурно-логічна схема

3. Форма атестації здобувачів вищої освіти

Атестація здійснюється у формі публічного захисту (демонстрації) дисертаційної роботи на здобуття третього освітньо-наукового (доктора філософії) рівня вищої освіти. Дисертація здобувача повинна відповідати вимогам, встановлених наказом МОН “Про затвердження Вимог до оформлення дисертації” від 12.01.2017 р., №40, в тому числі обсяг основного тексту дисертації на здобуття наукового ступеня доктор філософії повинен становити 4,5–7,0 авторських аркушів. Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії є самостійним розгорнутим дослідженням, що пропонує розв’язання комплексної проблеми в сфері садово-паркового господарства або на її межі з іншими спеціальностями, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики. Дисертація не повинна містити академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації. Дисертація має бути розміщена на сайті закладу вищої освіти (наукової установи).

Захист дисертаційної роботи відбувається прилюдно на засіданні одноразової спеціалізованої вченої ради. Обов’язковою передумовою допуску до захисту дисертаційної роботи є апробація результатів дослідження та основних висновків на наукових конференціях та їх опублікування у фахових наукових виданнях, у тому числі таких, які входять до наукометричних баз, згідно з чинними вимогами.

4. Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми

[illegible]

5. Матриця забезпеченості програмних результатів навчання (ПРН) відповідними компонентами освітньої програми

[illegible]

6. Перелік нормативних документів, на яких базується освітня програма

Освітньо-професійна програма зі спеціальності НЗ садово-паркове господарство третього (доктора філософії) рівня вищої освіти галузі знань Н «Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина» розроблена на основі законодавчих і нормативних документів та основних положень:

1. Закон України «Про вищу освіту». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
2. Постанова КМУ «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій». Електронний ресурс. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF#Text>
3. Національний класифікатор України: «Класифікатор професій» ДК 003:2010 // Видавництво «Соцінформ», – К.: 2010.
4. Методичні рекомендації щодо зіставлення кваліфікацій з Національною рамкою кваліфікацій України. *Електронний ресурс*. URL: http://ipq.org.ua/upload/files/files/03_Novyny/2015.03.18_Twinning_final_conference/Final%20Guidelines%20referencing%20Ukraine_UKR.pdf
5. Положення про порядок розробки, затвердження та періодичного перегляду освітньої програми в Уманському НУС. *Електронний ресурс*. URL: <https://www.udau.edu.ua/ua/about/normativna-baza.htm>
6. Офіційний сайт національного агентства із забезпечення якості вищої освіти. *Електронний ресурс*. URL: <https://naqa.gov.ua/>
7. Стандарт вищої освіти. *Електронний ресурс*. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/12/21/205-lisove-gospodarstvo-bakalavr.pdf>.
8. Постанова Кабінету міністрів України «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1187» від 10 травня 2018 р. № 347). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/347-2018-%D0%BF#Text>